

USKONTO EI TARVITSE ERITYISSÄÄNTELYÄ

JORI MÄNTYSALO

Rajavartioloaitos ei antanut jehovantodistajille erityislupaa kiertää raja-alueella talosta taloon saarnaamassa, ja hallinto-oikeus vahvisti päätöksen. Rajaturvallisuus perusteluna ohittaa uskonnonvapauden, saarnaamista voidaan rajoittaa samalla tavalla kuin kulkukauppiaalta pärekorian myyntiä.

Hallitus esittää tartuntatautilakia, jossa ei enää olisi erityistä sääntelyä uskonnolliseen toimintaan, vaan kirkko ja kirjasto voitaisiin sulkea samalla tavalla: ” - myös uskonnonharjoittamiseen käytettävien tilojen käyttö voitaisiin väliaikaisesti kieltää hyvin vakavassa terveydenhuollon häiriötilanteessa, jossa äärimmäiset rajoitustoimet olisivat tarpeen ihmisten hengen ja terveyden suojelemiseksi - ”.

Mikään laki ei erikseen määrää nimenomaan ovelta ovelle kiertämistä sallituksi. Mikään säädös ei anna erityistä lupaa kokoontua yhdessä syömään viinistä ja leivästä koostuvaa symbolista aterialla. Vapaassa maassa saa tehdä sitä, mitä ei ole erikseen kielletty. Uskonnonvapaus seuraa pääosin tästä yleisestä vapaudesta.

Tämä on hyvä lähtökohta. Vastustamme kahden valtionkirkon etuoikeuksia, eikä se ole vapauden vastustamista. Suomessa saisi olla Evlut kirkko ry, joka toimisi samoilla säännöillä kuin muutkin yhdistykset. Emme hyväksy uskonnonvapauden nimenomaista rajoittamista, mutta hyväksymme kaikkia koskevat rajoitukset myös uskontoja koskeviksi.

Hallituksen esityksessä tartuntatautilaiksi huomioitiin uskonnonvapaus kuitenkin erikseen. Tämä on tavallista: Aina kun lakeja säädetään, pohditaan vaikuttaako muutos esimerkiksi elinkeinovapauteen, sukupuolten tasa-arvoon, ympäristöön ja niin edelleen. Uskonnolla tässä mielessä on erityisasema, sitä ajatellaan erikseen vaikka lopputulos ei uskontoa mainitsisi.

Paljon on saavutettu, jos uskonnonvapaus nähdään oletusarvona, jota ei yleensä erikseen tarvitse mainita. Kristitylle on tärkeämpää saada ehtoollista kuin filatelistille kerätä postimerkkejä, ja lakeja säädetään ihmisiä varten eikä abstraktina rakenteena. Silti useimmiten valtion ei silti tarvitse näitä erotella, vaan postimerkkikerho ja helluntaiseurakunta voivat toimia samojen lakien mukaan.

Tarvitaanko joitakin poikkeuksia uskonnonvapauden vuoksi? Ehkäpä: kieltolain aikana kirkoissa sai ehtool-lisviiniä, ja voin hyväksyä sellaisen.

Periaatteet ovat harvoin ehdottomia, ei myöskään uskontojen ohittaminen laissa ole minusta sellainen.

Toisaalta laissa on myös ns. negatiivinen uskonnonvapaus. Jos koulusta viedään lapset jumalanpalvelukseen, ketään ei saa pakottaa kirkkoon vasten tahtoaan. Tämä on hyvä paikkaus rikkinäiseen lakiin, ei enempää. Ei päiväkodeissa, kouluissa, puolustusvoimissa eikä missään kuntien ja valtion laitoksissa pitäisi olla uskontoa. Se olisi oikea korjaus, eikä lakia paikkaukseen enää tarvittaisi.

Kirjoittaja on Vapaa-ajattelijain liiton puheenjohtaja

